

2015 W1479

8 januari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(*wijlen*) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven vanaf [datum] priester van het Aartsbisdom
Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 juli 2015.

Op 16 september 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 24 november 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. De heer drs. J.L.H.H. Kunnen was wegens overmacht tijdens de zitting afwezig, doch heeft wel aan de beraadslagingen in de raadkamer kunnen deelnemen. Partijen hebben desgevraagd verklaard daarin geen reden te zien om de behandeling aan te houden.

Klaagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers.

Namens het Bisdom is verschenen [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster is op [datum] geboren in [plaats] in een gezin met negen kinderen. Ze was het tweede kind en de oudste dochter. Toen klaagster vier jaar oud was, bleek dat de broer van klaagster ziek was. De ouders van klaagster hadden vanaf dat moment altijd zorgen om de gezondheid van haar broer. Klaagster voelde zich daardoor verantwoordelijk binnen het gezin en sprong bij waar de ouders van klaagster te kort kwamen. Op [datum] overleed de broer van klaagster. Hij was toen 16 jaar oud.

Op een zaterdag in mei of juni 1959 fietste klaagster naar het kerkhof om het graf van haar broer te bezoeken. Daarna ging zij, op verzoek van haar moeder, naar de pastorie van de [kerk] om een mis voor haar broer te bestellen. Toen ze aanbelde deed aangeklaagde de deur open. Dat verbaasde klaagster: ze had de huishoudster verwacht. Klaagster vertelde tegen

aangeklaagde, tevens biechtvader van klaagster, waar zij voor kwam. Aangeklaagde liet klaagster binnen. Aangeklaagde liet klaagster de naam van haar broer en de datum van de mis opschrijven. Toen klaagster klaar was met schrijven, stond aangeklaagde plotseling dicht achter haar en begon hij haar borsten te betasten. Klaagster verstijfde van schrik. Vervolgens ging aangeklaagde met zijn handen over haar hele lichaam. Daarna ging hij met zijn handen onder de jurk van klaagster. Hij betastte haar aan haar vagina, deed haar onderbroek naar beneden en verkrachtte haar. Aangeklaagde zei niets tegen haar. Dit deed zoveel pijn dat klaagster weg viel. Ze kon niet voor- of achteruit. Klaagster had nooit seksuele voorlichting gehad en had geen benul van seksualiteit.

Toen klaagster naar huis ging, voelde ze onderweg dat haar onderbroek nat was. Er bleek bloed in te zitten en klaagster dacht dat ze weer ongesteld was geworden. De moeder van klaagster was heel erg boos omdat ze vond dat klaagster sneller maandverband had moeten pakken. Klaagster durfde niet tegen haar ouders te vertellen wat haar was overkomen. Ze schaamde zich voor wat er gebeurd was en wilde haar ouders niet lastig vallen, nu zij al zoveel verdriet hadden van het overlijden van haar broer.

2.2. Klaagster trouwde in 1966. Zij en haar man kregen twee kinderen. Het huwelijk was niet goed, de man van klaagster was ook seksueel misbruikt in zijn jeugd. In 1992 ging hij weg bij klaagster. Klaagster heeft, toen de kinderen wat ouder waren, als vrijwilliger voor de telefonische hulpdienst van de NVSH (Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming) gewerkt. Zij liep vast in het vrijwilligerswerk en ging naar [opleiding]. Ze behaalde haar diploma en opende in 1990 haar eigen praktijk als [beroep]. Ze begeleidde onder meer seksueel misbruikte mensen.

Klaagster heeft sinds het vertrek van haar ex-partner geen relatie meer gehad. Ze heeft moeite om in de omgeving van mensen, meer in het bijzonder mannen, te zijn. Haar overleving was en is dissociatie. Op dit moment raakt zij in paniek als er iemand achter haar loopt. Tijdens de musical-uitvoering van haar kleindochter voelde zij zich bedreigd door de mensen die achter haar zaten. Alle spieren spanden zich aan. Ze wilde weg gaan. Doodmoe en vol onrust in haar lichaam kwam zij thuis. Klaagster kon zich lange tijd alleen de betasting herinneren. Het verstijven van de spieren bleef. Toen klaagster hiervoor in behandeling ging bij een haptonoom moest zij haar verhaal opschrijven. Daardoor kwamen de herinneringen en de pijn die zij voelde weer terug. Klaagster kan alleen tot rust komen met slaapmedicatie. Ze weet dat dit alles nodig is om de verkrachting te verwerken. Ze probeert de pijn en paniek er te laten zijn. De spierpijn is na een stressvolle situatie heftig en is meestal na vier tot vijf weken op het gewone niveau. Pijn heeft ze altijd. Bij gedachtes aan de verkrachting, voelt klaagster nog steeds een pijnlijke vagina. Klaagster heeft hulp gezocht bij een psycholoog, een haptonoom en een fysiotherapeut. Ook is klaagster gestart met Brainspotting, een therapie uit Amerika.

2.3. Klaagster wil erkenning dat het misbruik heeft plaatsgevonden, zoals zij heeft omschreven en zij wenst (schriftelijk) excuses voor de zeer ingrijpende gevolgen die het misbruik voor haar heeft gehad.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De heer [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. Ter zitting heeft de heer [naam] verklaard dat hij het verhaal van klaagster geloofwaardig en authentiek vindt.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zesenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

In 1959 was klaagster in de pastorie bij aangeklaagde. Aangeklaagde stond achter klaagster en betastte haar borsten. Hij ging vervolgens met zijn handen over haar hele lichaam. Daarna ging hij met zijn handen onder de jurk van klaagster, in haar onderbroek. Hij betastte haar aan haar vagina en deed haar onderbroek naar beneden. Toen verkrachtte hij haar.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke en geloofwaardige wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de verklaringen van de fysiotherapeut, psycholoog en de manueel therapeut van klaagster. Tenslotte heeft de acupuncturist van klaagster een verklaring afgelegd. Zij heeft verklaard dat klaagster haar in de eerste periode van de behandeling - van eind jaren '80 tot eind jaren '90 - verteld heeft dat ze verkracht was door de kapelaan in haar woonplaats.

De Klachtencommissie overweegt dat uit de verklaring van klaagster blijkt dat ze de herinnering aan de verkrachting geruime tijd heeft weggestopt. Ook nadat ze over de verkrachting had verteld aan haar acupuncturiste, heeft ze het opnieuw weggestopt. De spierspanning in haar hele lichaam is echter al die tijd aanwezig gebleven. Na lange tijd heeft ze de herinnering aan de verkrachting weer toegelaten.

Gebleken is dat klaagster haar acupuncturiste over de verkrachting had verteld, voordat de Commissie Deetman via de media in beeld kwam. Dit draagt op positieve wijze bij aan de zwaarte van de steunverklaring, zodat de Klachtencommissie ook dit deel van de klacht aannemelijk acht.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van het misbruik pas 16 jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan

klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 8 januari 2016 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. L. Sanders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.